

Minister Klimatu i Środowiska

DLŁ-WNO.050.119.2024.RB
3403092.13745496.11118774
Warszawa, 22-11-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Postów: Marcina Gwoźdźcia, Krzysztofa Kubowa i Szymona Pogody w sprawie lasów społecznych i związanych z nimi kontrowersji (K10INT4822), przedstawiam poniższe informacje.

Mając na względzie skuteczne realizowanie programu Rządu RP, Pani Paulina Hennig-Kloska, Minister Klimatu i Środowiska za priorytet w zarządzaniu lasami wskazała zapewnienie ochrony najcenniejszych ekosystemów leśnych, wzmocnienie pełnionych przez nie funkcji przyrodniczej i społecznej oraz świadczonych usług ekosystemowych.

Ten cel jest realizowany wielotorowo m.in. poprzez wstrzymanie/ograniczenie pozyskiwania drewna w lasach znajdujących się w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe na najcenniejszych przyrodniczo obszarach oraz ustanowienie tzw. lasów społecznych wokół aglomeracji tj. Warszawy, Krakowa, Gdańska-Sopotu-Gdyni, Wrocławia, Łodzi, Poznania, Katowic, Bydgoszczy-Torunia, Szczecina, Kielce i Bielsko-Biała, gdzie zarządzanie lasami realizowane przy zastosowaniu określonych zasad partycypacji społecznej, uwzględnia oczekiwania i potrzeby społeczności lokalnych.

Proces dotyczy lasów Skarbu Państwa będących w zarządzie Lasów Państwowych, gdzie zgodnie z ustawą z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r. poz. 530) - nadzór nad gospodarką leśną sprawuje minister właściwy do spraw środowiska, obecnie Minister Klimatu i Środowiska.

Pytanie nr 1 Jakie organizacje społeczne proponowały lokalizacje dla lasów społecznych? Czy istnieje lista organizacji, które brały udział w tym procesie, i na jakiej podstawie zostały one wybrane do konsultacji?

Prace lokalnych zespołów ds. lasów społecznych prowadzone są zgodnie z poleceniem Pani Minister Pauliny Hennig-Kloski z dnia 26 kwietnia br. z późn. zm., w którym w pkt 2 wskazano liczbę i typ interesariuszy:

- a) przedstawiciel Ministra Klimatu i Środowiska,
- b) przedstawiciel Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych,
- c) przedstawiciel właściwej terytorialnie regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych,
- d) po 1 przedstawicielu każdego właściwego terytorialnie nadleśnictwa,
- e) przedstawiciele organizacji społecznych wskazani przez Ministra Klimatu i Środowiska, spośród otrzymanych, uzasadnionych zgłoszeń organizacji społecznych,
- f) po 1 przedstawicielu każdej gminy, powiatu i województwa, właściwych dla danej planowanej lokalizacji lasu o wiodącej funkcji społecznej,
- g) przedstawiciel właściwej terytorialnie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- h) przedstawiciel reprezentujący lokalne zakłady usług leśnych,
- i) przedstawiciel reprezentujący lokalnych nabywców przemysłowych drewna,
- j) przedstawiciel Instytutu Badawczego Leśnictwa,
- k) przedstawiciel Biura Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej,
- l) wojewoda, poseł lub senator wskazani przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Mając powyższe na uwadze, informuję, że w dniu 24 lipca br. Ministerstwo opublikowało listę 142 organizacji społecznych wskazanych przez Ministra Klimatu i Środowiska (link: <https://www.gov.pl/web/klimat/-organizacje-pozarządowe-w-skladach-zespołow-lasow-spoecznych>), które wchodziły w skład zespołów lasów społecznych i prowadzonego procesu.

Niezależnie od powyższego wyjaśniam również, że uwagi w zakresie m.in. lokalizacji lasów o wiodącej funkcji społecznej mógł składać każdy do członków zespołu lub jego przewodniczącego (właściwego terytorialnie dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych) w celu ewentualnego uwzględnienia podczas posiedzeń zespołów.

Prace lokalnych zespołów trwały do 31 października br., z wyłączeniem zespołu pracującego we Wrocławiu, gdzie ze względu na ogłoszony stan klęski żywiołowej przesunięto termin jego prac do 29 listopada br. Do tego dnia trwają też prace zespołów w odniesieniu do lasów wokół Kielc oraz Bielska-Białej.

Pytanie nr 2 Kto dokładnie weryfikował te propozycje lokalizacyjne? Jakie kryteria były brane pod uwagę przy ocenie proponowanych miejsc?

Wyjaśniam również, że zasięg lasów społecznych w ramach tego pilotażu powinien obejmować nadleśnictwa znajdujące się w granicach miast lub z nim graniczące. Dokładne lokalizacje tych lasów zostały wypracowane na spotkaniach lokalnych zespołów ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej.

W zakresie prac lokalnych zespołów i wyznaczania przez nie lasów o wiodącej funkcji społecznej Minister Klimatu i Środowiska w piśmie z dnia 9 i 10 września br. przekazała Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych m.in. wytyczne i rekomendacje w zakresie wzmocnienia ochrony lasów ważnych społecznie oraz ramowy regulamin prac lokalnego zespołu ds. lasów społecznych. Są one wynikiem prac grup roboczych Ogólnopolskiej Rady o Lasach, z udziałem przedstawicieli wszystkich interesariuszy.

Pytanie nr 3 Czy przed zatwierdzeniem lokalizacji lasów społecznych odbyły się konsultacje międzyresortowe? Jeśli tak, które ministerstwa i instytucje były zaangażowane w ten proces?

Uprzejmie wyjaśniam, że wyznaczanie lasów o wiodącej funkcji społecznej to pilotażowy proces zainicjowany przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska. Zasady jego organizacji oparto na wybranych rekomendacjach Ogólnopolskiej Rady o Lasach, która stanowi powrót do procesu kompleksowej transformacji gospodarki leśnej, zapoczątkowanej w latach 2012-2015 opracowaniem założeń do Narodowego Programu Leśnego. Celem planowanych działań jest zapewnienie trwałej ochrony najcenniejszych ekosystemów leśnych, jak i postulowane „uspołecznienie” zarządzania lasami – chcielibyśmy, aby gospodarka leśna na wyznaczonych terenach została ukierunkowana na pełnienie funkcji ochronnych i społecznych.

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Klimatu i Środowiska, Dyrektor Generalny Lasów Państwowych był zobowiązany w terminie do 31 października br. (z wyjątkiem lasów wokół Wrocławia) przekazać do właściwych terytorialnie wojewodów wypracowane przez lokalne zespoły ds. lasów społecznych szczegółowe, konkretne propozycje obszarów lasów o wiodącej funkcji społecznej oraz propozycje prowadzenia zmodyfikowanej gospodarki leśnej na tych obszarach. Natomiast Minister Klimatu i Środowiska powinien otrzymać materiały w listopadzie – po analizie i potwierdzeniu przez wojewodów pod kątem zgodności z ustaleniami zespołów i polityką rządu.

W omawianym procesie wymagane jest konsekwentne stosowanie zasad partycypacji społecznych, które powinno umożliwić efektywne zarządzanie lasami wokół największych

miast, ale także zapewnić, że działania podejmowane na rzecz ochrony tych obszarów, które powinny być zgodne z oczekiwaniami i potrzebami społeczności lokalnych. Jednocześnie transparentność, regularny monitoring oraz aktywny udział społeczny powinny stanowić fundamenty zrównoważonego gospodarowania lasami o szczególnych walorach społecznych.

Ponadto wyjaśniam również, że poza wskazanymi grupami interesariuszy funkcję moderującą spotkania lokalnych zespołów pełni (zaakceptowani przez MKiŚ) facylitatorzy – od których oczekujemy najwyższych standardów obiektywizmu i profesjonalizmu, szczególnie w zapewnieniu równego traktowania biorących w nich udział środowisk.

Etap zatwierdzenia lokalizacji przez Ministra Klimatu i Środowiska nie został do momentu udzielenia niniejszej odpowiedzi zakończony.

Pytanie nr 4 Czy Ministerstwo przeprowadziło konsultacje z ekspertami, w tym leśnikami, którzy mają specjalistyczną wiedzę na temat zarządzania zasobami leśnymi? Jakie było stanowisko tych ekspertów w odniesieniu do wybranych lokalizacji i potencjalnych skutków dla gospodarki leśnej?

Informuję również, że Ministerstwo Klimatu i Środowiska wyraziło zgodę na korzystanie ze wsparcia doradców i fachowców (wskazanych przez DGLP) – za wymaganą akceptacją wszystkich interesariuszy (członków zespołów). Jednocześnie wskazuję, że doradcy i eksperci mają inny status niż członkowie zespołów, a ich głos może być wyłącznie doradczy, niewiążący. Jednocześnie podkreślam, że Minister Klimatu i Środowiska zaakceptował propozycje wszystkich wskazanych przez DGLP doradców/expertów.

W skład wszystkich zespołów weszli specjaliści z zakresu gospodarki leśnej, w szczególności zwrócić należy uwagę na obecność uznanych naukowców – pracowników Instytutu Badawczego Leśnictwa. Ich stanowiska były zniuansowane i skonkretyzowane do danych zagadnień i obszarów. Ministerstwo będzie też zasięgać ich opinii na dalszych etapach procesu ustanawiania lasów o wiodącej funkcji społecznej. Nie może być też pominięta wiedza specjalistów z innych dziedzin niż leśnictwo, w tym np. ekonomistów, z uwagi na walory ekosystemowych usług lasów innych niż surowcowo-produkcyjne. Ma to kluczowe znaczenie w lasach o wiodącej funkcji społecznej.

Pytanie nr 5 W związku z tym, że idea lasów społecznych budzi kontrowersje, zwłaszcza w kontekście blokowania inwestycji i rozwoju infrastrukturalnego, czy Ministerstwo planuje przeprowadzić dodatkowe konsultacje społeczne i eksperckie, aby wypracować bardziej zrównoważone rozwiązania?

Informuję, że praca nad wyznaczeniem lasów społecznych dla innych miast będzie kontynuowana w przyszłym roku na bazie doświadczeń obecnie prowadzonego procesu.

Forma unormowania lasów o wiodącej funkcji społecznej oraz zasad prowadzenia zmodyfikowanej gospodarki leśnej na tych obszarach zostanie określona w ramach grupy roboczej Ogólnopolskiej Narady o Lasach. Ostatecznie przyjęte rozwiązanie zależy będzie od wyników toczących się jeszcze prac i ustaleń podjętych z Dyrektorem Generalnym Lasów Państwowych.

Mając powyższe na uwadze, wyjaśniam, że dopiero po uzyskaniu ostatecznych wyników prac zespołów ds. lasów o wiodącej funkcji społecznej, Minister Klimatu i Środowiska będzie podejmowała dalsze decyzje w celu właściwej ochrony tych obszarów.

Podstawowym celem cennych obszarów lasów społecznych jest służenie społeczności poprzez zaspokajanie różnorodnych potrzeb związanych z rekreacją oraz turystyką. Są to swoiste oazy, które chcemy chronić przed hałasem i zanieczyszczeniami, co jest niezwykle cenne z punktu widzenia zdrowia publicznego. Obszary te odgrywają także kluczową rolę w świadczeniu usług ekosystemowych, takich jak retencja wód oraz zabezpieczenie ujęć wodnych dla społeczności lokalnych. To kwestie szczególnie istotne we wszystkich regionach. Lasy społeczne pełnią również ważną rolę edukacyjną, będąc przestrzenią do nauki o przyrodzie, ekologii i konieczności ochrony środowiska. Ich obecność przyczynia się m.in. do zachowania bioróżnorodności, poprawy mikroklimatu oraz estetyki krajobrazu, co w wyraźny sposób podnosi jakość życia mieszkańców. Są to także miejsca o istotnym znaczeniu kulturowym i historycznym, często będące elementem tożsamości lokalnych społeczności.

Naszym celem jest, aby lasy społeczne stały się miejscem organizacji różnorodnych wydarzeń kulturalnych i społecznych, wzmacniając tym samym więzi w lokalnych społecznościach i promując zdrowy styl życia.

Jednocześnie w obecnym stanie prawnym ustanowienie lasów o wiodącej funkcji społecznej nie będzie godzić w inwestycje infrastrukturalne realizowane w interesie publicznym.

Jesteśmy przekonani, że nasze działania przyczynią się do stworzenia przestrzeni, która nie tylko jest zasobem naturalnym, ale także miejscem ważnym dla codziennego życia i dobrobytu mieszkańców.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów